

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 64 0 P 040344 18 Rev
Sarajevo, 17.07.2018. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Fatima Imamović, kao predsjednica vijeća, Suad Kurtović i Zlata Džafić, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: V. R., iz P..., koga zastupa punomoćnik M. B., advokat iz P..., protiv tužene: Općina..., koju zastupa Općinsko pravobranilaštvo ..., radi naknade štete zbog diskriminacije, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 040344 17 Gž od 10.11.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 17.07.2018. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka nastalih u povodu revizije se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 040344 16 P od 06.05.2016. godine:

I.- Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

Utvrđuje se da je tužena povrijedila pravo tužitelja nejednakim postupanjem.

Dužna je tužena na ime naknade štete zbog diskriminacije isplatiti tužitelju iznos od 5.200,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe, pa sve do isplate te mu nadoknaditi troškove postupka.

II.- Svaka strana snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 040344 17 Gž od 10.11.2017. godine žalba tužitelja se odbija, prvostepena presuda pod tačkom I. se potvrđuje u cijelosti.

Žalba tužene se djelimično uvažava i prvostupena presuda pod tačkom II.- u pogledu odluke o troškovima postupka, se preinačava na način da je tužitelj dužan tuženoj naknaditi troškove postupka u iznosu od 385,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija navedenu presudu drugostepenog suda zbog povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. Zakona o parničnom postupku koja je učinjena u postupku pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom revizijskom sudu da usvajanjem revizije pobijanu presudu preinači na način da usvoji žalbu tužitelja na navedenu presudu prvostepenog suda u cijelosti, podredno da ovu ukine i predmet vrati na ponovni postupak. Ističe zahtjev za naknadu troškova revizijskog postupka u vidu troškova sastava revizije po punomoćniku advokatu u iznosu od 739,20 KM.

U odgovoru na reviziju tužena, osporavajući njenu osnovanost, predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u svemu saglasno odredbama člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), prema kojima se, saglasno odredbi člana 106. stav (1) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 98/15), ima provesti postupak u ovoj pravnoj stvari - u daljem tekstu: ZPP, revizijski sud je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti.

Revizija nije osnovana.

Revident drugostepenu presudu pobija i zbog povrede odredaba parničnog postupka (član 240. stav 1. tačka 1. ZPP) a u obrazloženju revizije ne navodi u čemu se ogleda taj revizijski razlog, dosljedno čemu se ostvarenje navedenog revizijskog osnova nije moglo prihvatiti.

Nije ostvaren ni revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.

Posebnom antidiskriminacijskom tužbom tužitelj traži zaštitu od diskriminacije od strane tužene.

Slijedom činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda, koja je kao pravilna prihvatio i drugostepni sud, proizilazi:

- presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu broj: 64 0 P 003750 08 P od 15.11.2010. godine Općina... je dužna, na ime sudjelovanja na sjednicama kao i mjesečni iznos vezano za rad tužitelja u O.v., isplatiti tužitelju iznos od ... KM sa zakonskom zateznom kamatom od 03.03.2008. godine,

- uz to je tužena dužna isplatiti tužiteljima, na ime troškova parničnog postupka iznos od 2.360,00 KM,
- presudom Kantonalnog suda Široki Brijeg broj: 64 0 P 003750 10 Gž od 10.01.2011. godine žalba tužene se odbija a navedena prvostepena presuda potvrđuje,
- prvostupanjska presuda se potvrđuje u cijelosti,
- tužitelji u tom postupku I. T., I. R., B. P., V. R. i Ž. J., kako to proizlazi iz zahtjeva za isplatu za presudu broj: 64 0 P 003750 08 P od 20.01.2011. godine obavještavaju Općinu... (općinskog načelnika) da su zaprimili presudu broj 64 0 P 003750 10 Gž od 10.01.2011. godine, kojom je potvrđena prvostepena presuda općinskog suda Široki Brijeg i da temeljem navedenog predlažu da se izvrši isplata podnositeljima zahtjeva i to iznos glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama sve sukladno predmetnoj presudi,
- rješenja o izvršenju Općinskog suda u Širokom Brijegu broj: br. 64 0 P 003750 I od 29.05.2012. godine dozvoljava se predloženo izvršenje a troškovi tražitelja izvršenja odmjeravaju na iznos od 1220,00 KM,
kako to proizlazi iz Proračuna Općine... za ... godinu, koji je usvojen ... godine vidljivi su prihodi, primici i financiranje za ... godinu u iznosu od 6.152.000,00 KM, dok su rashodi i izdaci u proračunu izraženi u iznosu od 6.074.100,00 KM,
- Odlukom o izvršenju proračuna Općine... za ... uređuje se način izvršenja proračuna općine... za ... godinu, upravljanje prihodima i izdacima proračuna, te prava i obveze korisnika proračunskih sredstava,
- zahtjevom broj: ... od ... godine punomoćnik tužitelja M. B. je zatražio od tužene dostavu kopija Sporazuma između Općine... i Samostalnih sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe i javnim ustanovama u FBiH, Sindikalna organizacija Općine... od ... godine, kao i dostavu potvrde isplate po Sporazumu,
- Sporazumom o isplati potraživanja prema članovima Sindikalne organizacije općine..., kojeg su postigle Općina..., koju zastupa Općinski načelnik B. B. i Sindikat Samostalnih državnih službenika i namještenika u organima državne službe i javnim ustanovama u FBiH, Sindikalne organizacije općine..., koju zastupa predsjednik A. B. zaključenom dana ... godine, su stranke postigle sporazum usaglasile da se prava i obveze proistakle iz radnog spora za isplate razliku naknadu za ishranu u toku rada za period od 01.05.2010. godine do 31.12.2011. godine, naknadu na ime jubilarnih nagrada za neprekidni rad u tijelima uprave i troškove parničnog postupka, vođenog pred Općinskom sudom u Širokom Brijegu, broj presude: 64 0 RS 023114 12 RS od 07.05.2013. godine, kao i prava članova Sindikalne organizacije koji su naknadno pristupili a koje čine razliku isplaćenih naknada i naknada propisanih Pravilnikom o radnim odnosima, riješe sporazumno,
- stranke su se dogovorile da su suglasne da se obveze ovog Sporazuma isplate u periodu od tri godine počevši od ... godine do ... godine, shodno utvrđenom periodu isplate,
- ukupne obveze se dijele na tri rate, te će općina..., svakom članu sindikalne organizacije isplatiti jednokratnu jednu ratu tijekom godine utvrđene po Listi

isplata, dostavljenoj od strane Sindikalne organizacije i koja je sastavni dio ovog Sporazuma,

- listom isplata definirano je i vrijeme isplate,
- isplatom cjelokupnog iznosa, članovi Sindikalne organizacije se obvezuju obustaviti izvršni postupak pred nadležnim sudom, te su isplatom ukupnih obveza utvrđenih članom 1 ovog Sporazuma strane suglasne da pristupaju izmirenju obveze po presudi broj: 64 0 RS 031861 14 RS kao i izmirenju obveze prema članovima Sindikalne organizacije koji su naknadno pristupili istoj na istovjetan način,
- Sporazumom su strane suglasne da će se eventualni nesporazumi rješavati dogovorom dok je u slučaju spora nadležan Općinski sud u Širokom Brijegu,
- Sporazum je ispred općine... potpisao općinski načelnik općine... i predsjednik Sindikalne organizacije općine..., predsjednik A. B., pod brojem: ... od ... godine,
- plaćanja po presudi 64 0 Rs 023114 12 Rs od 07.05.2013. godine, koja je potvrđena 2014. godine, saglano Sporazumu, dok se ne vrše plaćanja koja datiraju iz ranijih godina, kako to proizlazi ocjenom iskaza svjedoka I.L. - predsjednik općinskog ... - da ovaj nije upoznat, a da je što se tiče proračuna Općine..., za ... godine predviđeno 100.000,00 KM za isplatu navedenih presuda, koliko je plaćeno po navedenoj presudi ne zna pošto će tek biti izvješće o devetomjesečnom izvršenju proračuna. Riječ je o stavci ... izvješća o izvršenju proračuna, to je rashod koji se planirao za isplatu predmetne presude. U navedenoj stavci ... ne piše da je za isplatu pravomoćnih sudskih odluka.
- isplate, kako to ovaj iskazuje, ovise od punjenja proračuna i da je već duži niz godina punjenje manje od planiranog.
- na osnovu navedenog Sporazuma V. je uvrstilo u sporazum obročno plaćanje dugova prema uposlenicima a odvojeno se vode stavke koje se odnose na predviđena sredstva za izvršenje za uposlenike sindikalnih organizacija i za ostale oblike dugovanja po ovrhama,
- obveze i rashodi iz prethodnih godina su pod šifrom ... i to se nalaze pod rashodima opće uprave dok se obveze po sudskim presudama vode po šifri ...,
- isplata po Sporazumu o sindikalnim isplatama, kako to proizlazi iz iskaza svjedoka B. B. se vrše kako je to određeno po istom, a isplate potraživanja po pravomoćnim i izvršnim presudama se ne vrše zbog nedostataka finansijskih sredstava u proračunu, te zbog toga što nisu uspjeli postići sporazum o obročnim isplatama predmetnih presuda. Sporazum po pravomoćnim i ovršnim presudama su nudili povjericima dok je i razgovarano na tu temu više puta,
- nudili su isplatu glavnice po presudama uz prijedlog da se povjerioci odreknu kamata.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji nižestepeni sudovi su odbili tužbeni zahtjev, polazeći od toga da se tužbom traži “utvrđenje da je tuženi povrijedio pravo tužitelja nejednakim postupanjem”, pa pozivanjem na odredbe:

- člana 2. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH, koji određuje:

Diskriminacijom, u smislu ovog zakona, smatraće se svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veže s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života,

- člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH određuje da:

(1) Lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovlašćeni su da podnesu tužbu i da traže:

- a) utvrđivanje da je tuženik povrijedio tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije);
- b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili se može prekršiti tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije);
- c) da se nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za nadoknadu štete)... ,

iz kojih odredbi da je jasno da diskriminirani može tražiti da sud utvrdi da ga je diskriminator nedopušteno diskriminirao odnosno povrijedio njegovo pravo, međutim postavljenim tužbenim zahtjevom se ne vidi koje je to pravo tužitelja povrijeđeno, odnosno koje bi to sud trebao utvrditi nejednako postupanje, dakle nejednako postupanje u odnosu na koju radnju odnosno ne radnju tužene, a iz istorijata tužbe, pa i same procesne građe, proizilazilo bi nejednako postupanje tužene u odnosu na isplatu po pravomoćnim sudskim odlukama, dakle, kako se tužbeni zahtjev ne postavlja na način da se vrši identifikacija nejednakog postupanja, u čemu se ona ogleda, a koje postavljanje traži član 12. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH, te kako sud postupa u granicama zahtjeva, sud nije mogao i odlučiti o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu odnosno utvrditi nejednako postupanje, čime se ovaj tužbeni zahtjev pokazuje neosnovanim.

Ovakav pravni zaključak nižestepenih sudova, po ocjeni ovog revizijskog suda, zasnovan je na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Prema odredbama člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09) diskriminacija je definisana kao svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom

udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

Pod isključivanjem se podrazumjeva da je određenoj grupi onemogućen pristup određenim pravima i slobodama, a drugima nije, ograničavanje znači da je određenoj grupi osoba, zbog njihovih karakteristika, uživanje određenih prava i sloboda omogućeno ali sa ograničenjem, ne u istoj mjeri kao ostalim, dok davanje prednosti je situacija u kojoj je jedna grupa u povlaštenoj poziciji, iako za to nema zakonskih uvjeta. Osnovni elementi diskriminacije su različiti i nepovoljan tretman pojedinca koji je rezultat državnih mjera kojim se zahtjeva određeno pojašnjenje, nameću ili negiraju određene kvalifikacije, daju ili negiraju mogućnosti i uporednih grupa osoba koje su u istoj ili sličnoj situaciji tretirane povoljnije, odnosno poređenje sa drugim osobama koje se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji, a koja je znatno povoljnija za te osobe spram onoga što uživa diskriminirani.

Kod dokazivanja postojanja diskriminacije postoji princip podjele tereta dokazivanja između tužitelja i tuženog. Obaveza tužitelja, žrtve diskriminacije, je da dokaže činjenice na osnovu kojih se može zaključiti da je došlo do diskriminacije, odnosno, mora dokazati da je došlo do različitog tretmana, dok tuženi, lice za koje se tvrdi da je izvršilo diskriminaciju može pobiti postojanje iste na dva načina i to da tužitelj nije u istoj ili sličnoj situaciji sa osobom sa kojom se poredi i da se različit tretman ne zasniva na osnovu za koji se tvrdi da se zasniva.

Iz navedenog proizlazi da je tužitelj kao žrtva eventualne diskriminacije bio u obavezi da uvjeri sud da je tuženi izvršio radnju koja predstavlja akt direktne ili indirektno diskriminacije. Na tužitelju je ležao teret dokazivanja da postoje određene činjenice na kojima se može utemeljiti presumpcija o postojanju izravne ili posredne diskriminacije na koji je način došlo do povrede jednakog postupanja. Nakon toga teret dokaza je na tuženom koji mora dokazati da nije došlo do povrede načela jednakog postupanja.

Suprotno tvrdnjama revidenta, osnovom izvedenih dokaza, kako to pravilno ocjenjuje drugostepeni sud pobijanom presudom, da iz stanja spisa proizlazi da se izvršenje pravomoćne presude Općinskog suda u Širokom Brijegu br. 64 0 P 003750 08 P od 15.11.2010 godine, zbog kojeg izvršenja tužitelj smatra da je diskriminiran, provodi na računu izvršenika kod banke i da je izvršni sud dana 23.08.2012 godine dostavio banci rješenje o ovrsi sa detaljnim uputama kako će dalje postupati, a kada banka primi rješenje o izvršenju, kao što je ovdje slučaj, ona naplatu vrši onim redom prema vremenu dostave rješenja o ovrsi (čl. 167 ZIP-a) a, ako banka ne postupi u skladu s rješenjem o izvršenju i drugim sudskim nalozima odgovara za štetu prouzročenu tražitelju izvršenja, po općim pravilima o naplati štete (čl. 175 ZIP-a), pa prema tome, tužena nije ni mogla, u odnosu na tužitelja, počinuti bilo kakvu diskriminaciju, jer dostavom rješenja o ovrsi banci, daljnja sudbina ovrhe zavisi isključivo od aktivnosti banke, a ne tužene, kako to žalba tužitelja pogrešno drži, tužena je dokazala da nije bilo različitog ili nepovoljnog tretmana tužitelja u postupku izvršenja, pa, budući da je tužena tokom postupka osnovom izvedenih dokaza

dokazala da ponašanje tuženog u odnosu na tužitelja nije bilo diskriminirajuće i ponižavajuće, zbog čega tužitelja ne pripada pravo na zaštitu u smislu odredbe člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH.

Iz navedenih razloga ovaj sud prihvaćajući u svemu pravilne i potpune razloge nižestepenih sudova o neosnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja, nalazeći da su sve revizijske tvrdnje tužitelja koje se odnose na pogrešnu primjenu materijalnog prava lišene valjanog pravnog osnova, pa ih kao takve i odbija.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značenja sa aspekta predmeta spora (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP), pa ih sud kao takve nije posebno obrazlagao.

Kako ne stoje revizijski razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. reviziju tužitelja valjalo odbiti.

Odluka o troškovima revizijskog postupka je donesena na osnovu člana 397. stav (1) ZPP-a, jer tužitelj nije uspio sa revizijom u cijelosti.

Predsjednica vijeća
Fatima Imamović, s.r.